

Hautaustoimen maksuja koskevat periaatteet

Sisällys

1.	Johdanto	2
2.	Tämän ohjeen soveltamisala	3
3.	Hautaustoimi kirkon taloudessa	3
4.	Hautaustoimen maksut seurakuntien taloudessa	4
5.	Lähtökohdat maksujen määräämiseen	5
6.	Omakustannushinnat maksujen perusteina.....	5
7.	Hautaa ja hautaoikeuden voimassaoloaika koskevat maksut	6
7.1	Hauta, hautapaikka ja hautasija	6
7.2	Muistolehdot, tuhkan sirottelualueet ja kolumbaario	6
7.3	Hautaa koskevien maksujen perusteet	7
7.4	Paikkakuntalaisen ja vieraspaikkakuntalaisen maksut	8
7.5	Uusi hauta, aiemmin luovutettu hauta ja hallinta-ajan jatkaminen	8
7.6	Tiedottaminen tarpeesta jatkaa hautaoikeuden voimassaoloaika	9
7.7	Haudan uudelleenkäyttöön liittyviä kysymyksiä	10
7.8	Hautaa koskevat sopimukset, luvat ja maksusuoritukset.....	10
8.	Hautaamiseen liittyviä palveluja koskevat maksut.....	11
8.1	Haudan avaaminen, peittäminen ja peruskunnostus.....	11
8.2	Vainajasäilytys	12
8.3	Vainajan tuhkaus	12
8.4	Muut hautaamiseen liittyvät palvelut	13
9.	Maksuvapautukset.....	13
10.	Kulttuurihistoriallisesti arvokkaina säilytettävät haudat.....	14
11.	Laskutus, mahdollisuus muutoksenhakuun ja perintä	14
12.	Hautaustoimen tulonmuodostus	15
12.1	Esimerkki.....	16

1. Johdanto

Hautaustoimilain (457/2003) 4 §:n mukaan evankelis-luterilaisen kirkon seurakunta tai seurakuntayhtymä on velvollinen vaadittaessa osoittamaan hautasijan vainajalle, jonka kotikunta, tai jos vainajalla ei kuollessaan ollut kotikuntaa, asuinkunta oli kuolinhetkellä seurakunnan tai seurakuntayhtymän alueella.

Hautaustoimilain 6 §:n mukaan evankelis-luterilaisen kirkon seurakunta tai seurakuntayhtymä voi periä maksuja hautasijan luovuttamisesta, hautaamiseen liittyvistä palveluista ja haudan hoidosta. Maksut saavat olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruiset. Maksujen perusteiden tulee olla samat kaikille, joilla on oikeus tulla haudatuksi seurakunnan tai seurakuntayhtymän hautausmaalle. Maksuista voi myöntää kokonaan tai osittain vapautuksen, jos vainaja on ollut rintamaveteraani tai siihen rinnastettavasta syystä. Maksuvapautus voi koskea myös tämän puolisoa.

Perustuslain (731/1999) 6 §:n mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Kirkkolain (652/2023) 3 luvun 36 §:n mukaan hautasijan luovuttamisesta ja hautaamiseen liittyvistä palveluista tulee periä maksut, joiden määrittämisessä otetaan huomioon seurakunnalle palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset. Hautaustoimessa perittäviin maksuihin sovelletaan lisäksi hautaustoimilain 6 §:ää. Kirkkovaltuusto päättää haudoista perittävistä maksuista.

Hautaustoimilain 27 §:n mukaan evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnan tai seurakuntayhtymän päätökseen, joka koskee hautasijan osoittamista tai hautaustoimessa perittäviä maksuja, saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996, nykyisin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa 808/2019) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Lain valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin (430/2015) 1 §:n mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää vuosittain evankelis-luterilaiselle kirkolle rahoitusta hautaustoimeen, väestökirjanpitoon sekä kulttuurihistoriallisesti arvokaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon liittyviin laissa säädettyihin tehtäviin. Lain 4 §:n mukaan Kirkon keskusrahaston tulee toimittaa opetus- ja kulttuuriministeriölle sen määrittämät 1 §:ssä tarkoitettujen tehtävien kustannusten seurantaan varten tarvittavat tiedot.

Tämä ohje on sitova siltä osin kuin tässä on käsitelty maksujen lakisääteisiä reunaehtoja (ks. luku *Lähtökohdat maksujen määrittämiseen*). Muut tässä ohjeessa esitetyt periaatteet ovat suositusluonteisia.

Seurakuntayhtymissä hautaustoimi on yleensä seurakuntayhtymän, ei yksittäisten seurakuntien tehtävä. Näissä ohjeissa käytetään evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnasta ja seurakuntayhtymästä kuitenkin lyhyiden vuoksi sanaa *seurakunta*. Vastaavasti seurakuntayhtymissä tärkeimmistä asioista päättäminen kuuluu yhteiselle kirkkovaltuustolle ja yhteiselle kirkkoneuvostolle, mutta näissä ohjeissa käytetään toimielimien nimiä *kirkkovaltuusto* ja *kirkkoneuvosto*.

2. Tämän ohjeen soveltamisala

Seurakuntien hautaustoimeen luetaan hautausmaiden ja hautaustointa palvelevien rakennusten ja tilojen ylläpito sekä hautaamiseen liittyvät palvelut, kuten vainajasäilytys sekä haudan avaaminen ja peittäminen. Hautaustoimen tehtävistä tämän ohjeen soveltamisalan ulkopuolella ovat haudanhoitosopimukset. Haudanhoitosopimuksista on julkaistu yleiskirje 18/2023 *Haudanhoitosopimusten hallinnointi ja kirjanpito*. Haudanhoitosopimusten kulut ja tuotot on käytävä seurakuntien kirjanpidosta ilmi erikseen.

Kustannusten kohdentamista koskevien ohjeiden mukaan vainajien hautaan siunaamiseen käytettävien tilojen sekä siunaustoimitusten kulut ja tuotot kohdennetaan pääluokkaan *seurakunnallinen toiminta* tehtäväalueelle *hautaan siunaaminen*, joten myös ne jäävät tämän ohjeen soveltamisalan ulkopuolelle. Tilavuokrasta hautaan siunaamisen yhteydessä ks. kirkolliskokouksen yleisvaliokunnan mietintö 4/2012 sekä perustevaliokunnan lausunto 1/2012.

Tässä ohjeessa käsitellään hautausasiakkaille määrättäviä maksuja. Jos seurakunta tarjoaa palveluja muille hautausmaiden ylläpitäjille tai muille alan toimijoille, on hinnoista sovittava erikseen ja ne voidaan määritellä liiketaloudellisin perustein.

3. Hautaustoimi kirkon taloudessa

Tilastokeskuksen tietojen mukaan kuolleita vuonna 2022 oli Suomessa 63 219. Seurakuntien ilmoittamien tietojen mukaan hautauksia seurakuntien hautausmaille oli 57 851, eli noin 92 prosenttia kuolemantapauksista. Suuri osa muualle kuin seurakuntien hautausmaille haudatuista vainajista tuhkataan seurakuntien ylläpitämissä krematorioissa. Hautaustoimen tehtävät pyritään hoitamaan valtionrahoituksen ja maksutuottojen varassa siten, että kirkollisveroroja ei laskennallisesti käytetä hautausmaiden ylläpitämiseen ja hautaustoimen palveluihin. Asiasta vuonna 2012 annetun ohjeen mukaan maksutuotoilla tulisi kattaa 20-25 prosenttia hautaustoimen kokonaiskustannuksista. Hautaustoimen kustannukset vuonna 2022 olivat noin

157,5 miljoonaa euroa ja tuotot noin 35,7 miljoonaa euroa, työalakate oli noin -121,8 miljoonaa euroa. Hautaustoimen työalakatteen osuus seurakuntatalouksien toimintakatteesta oli vuonna 2022 noin 15 %.

Valtionrahoituksen määrä vuodelle 2022 oli noin 118,9 miljoonaa euroa, josta 2,4 miljoonaa euroa kohdennettiin Kirjurin kehittämiseen 6,9 miljoonaa euroa kulttuuriperinnön hoitoon tarkoitettuihin avustuksiin. Loppuosa noin 109,5 miljoonaa euroa tilitettiin seurakunnille seurakuntataloutta vastaavan kunnan asukasluvun mukaisessa suhteessa.

Tavoite hautaustoimen tehtävien hoitamisesta valtionrahoituksella ja maksutuotoilla ei toteudu. Lisäksi on otettava huomioon, että seurakunnille jaettavasta valtionrahoituksesta osa käytetään lakisääteisiin kulttuuriperinnön kunnossapidon ja väestökirjanpidon tehtäviin. Tämän hetkisten tietojen mukaan hautaustoimeen käytettävissä oleva valtionrahoitus kattaa vain noin 70 prosenttia hautaustoimen kokonaiskustannuksista. Valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin annettua lakia on muutettu siten, että kuluttajahintaindeksin nousua leikataan vuosina 2024–2027 vuosittain yhdellä prosenttiyksiköllä, joten tarve kattaa nykyistä suurempi osuus kustannuksista maksutuotoilla tulee kasvamaan. Myös valtionrahoituksen jakoperusteissa seurakunnille on edelleen kehitettävää, jotta se tapahtuisi paremmin rahoituksen käyttötarkoituksen mukaisten lakisääteisten yhteiskunnallisten tehtävien mukaisessa suhteessa.

4. Hautaustoimen maksut seurakuntien taloudessa

Perustana hautaustoimen suoritteiden hinnoittelulle ovat säädösten ja ohjeiden mukainen kirjanpito, kustannusten kohdentaminen ja tilastointi. Hautaustoimen tehtävät ja hautausmaiden ylläpitäminen edellyttävät pitkäjänteistä suunnittelua, palvelutason seuranta sekä varautumista tuleviin tarpeisiin. Hautausmaiden hoitosuunnitelmissa määritellään olosuhteiden mukaan hautausmaiden arvokkuutta, kauneusarvoja ja kulttuurihistoriallisia arvoja ylläpitävät kustannustehokkaat kunnossapidon periaatteet. Hautaustoimen maksujen ylläpitäminen oikeassa suhteessa kustannuksiin edellyttää asiaa koskevaa tarkastelua vuosittain.

Keskeisenä perusteena hautaustoimen maksuja koskeneelle kirkkolain muutokselle vuonna 2012 oli se, että erot seurakuntien määräämissä hautaustoimen maksuissa katsottiin liian suuriksi. Lakimuutoksen odotettiin johtavan parempaan maksujen yhdenmukaisuuteen sekä siihen, että maksut ovat oikeassa suhteessa tarjottuun palvelutasoon.

Tavoite hautaustoimen maksujen yhdenmukaistamiseksi ei ole toteutunut. Tilastojen mukaan edelleen noin sadassa seurakuntataloudessa maksutuotot ovat alle 15 % kustannuksista, niistä noin kolmessakymmenessä alle 10 %. Näissä seurakunnissa hautausmaiden hautaustoimen kustannuksia katetaan edelleen kirkollisverovaroin. Tavoitteena on ollut, että maksutuotot

kattavat vähintään 20 % hautaustoimen kokonaiskustannuksista. Koska seurakunnat tarjoavat palvelun kaikille paikkakuntalaisille seurakunnan jäsenyydestä riippumatta, tilanne loukkaa seurakuntien jäsenten yhdenvertaisuutta suhteessa kirkkoon kuulumattomiin. Jos maksut näissä seurakunnissa korotettaisiin suosituksen mukaiselle tasolle, kohdistuisi korotuksen vaikutus tasapuolisesti niin seurakuntien jäseniin kuin kirkkoon kuulumattomiinkin ja seurakuntien jäseniltään perimää kirkollisveroa voitaisiin vastaavasti alentaa. Useissa seurakunnissa vaikutus kirkollisveroprosenttiin voisi olla noin puoli prosentin kymmenystä (esim. 1,75 -> 1,70).

5. Lähtökohdat maksujen määrittämiseen

Maksuja koskevat vaatimukset voidaan ryhmitellä seuraavasti:

1. Hautaustoimilain maksusääntelyn piiriin kuuluvat asiat (paikkakuntalaiset):
 - enintään omakustannushinta,
 - maksujen perusteiden tulee olla samat kaikille,
 - alennus tai vapautus vain rintamaveteraaneille tai siihen rinnastettavasta syystä ja näiden puolisoille,
 - kirkkolain edellyttämä palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten huomioon ottaminen.
2. Hautaustoimen asiat, joita samamaksuisuus ei koske (vieraspaikkakuntalaiset):
 - maksu voi olla korkeampi kuin paikkakuntalaisen hautauksessa,
 - enintään omakustannushinta,
 - perustuslain 6 §:n mukainen syrjintäkielto, joka yleensä on esteenä maksueroille vainajan taustaan liittyvien syiden perusteella,
 - kirkkolain edellyttämä palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten huomioon ottaminen.
3. Maksut muista kuin hautaustoimilain 6 §:ssä tarkoitetuista palveluista:
 - hautaustoimilaki ei aseta rajoituksia,
 - perustuslain 6 §:n mukainen syrjintäkielto.

6. Omakustannushinnat maksujen perusteina

Kustannusten kohdentamisesta annettujen uusien ohjeiden (yleiskirje 14/2024) mukaan pääluokka *hautaustoimi* (PL 4) jakautuu seuraaviin tehtäväalueisiin: *hautausmaahallinto* (401), *hautausmaiden ylläpito* (403, vastaa pääpiirteissään entistä tehtäväaluetta *hautausmaakiinteistöt*), *hautaaminen* (404, vastaa pääpiirteissään entistä tehtäväaluetta *varsinainen hautaus-toimi*), *vainajasäilytys* (406) ja *krematoriot* (407). Mahdollinen haudanhoitosopimusten

tehtäväalue ja haudanhoitosopimusten maksut ovat tämän ohjeen soveltamisalan ulkopuolella. Tehtäväalueiden omakustannushinnat lasketaan kustannusten kohdentamisesta annettujen ohjeiden mukaisesti.

Hautaustoimen maksujen perusteina ovat tehtäväalueiden omakustannushinnoista johdetut eri suoritteiden omakustannushinnat, joiden laskentaa koskeva ohje sisältyy kustannusten kohdentamisesta annettujen ohjeiden lukuun "Hautaustoimen omakustannushintojen laskeminen." Tehtäväalueen *hautausmaiden ylläpito* omakustannushinnat ovat perusteena hautapaikkamaksuille ja haudan hallinta-ajan pidentämisestä perittäville maksuille, tehtäväalueen *hautaaminen* vainajan hautaamiseen liittyville maksuille, tehtäväalueen *vainajasäilytys* vainajasäilytyksestä perittäville maksuille ja tehtäväalueen *krematoriot* vainajien tuhkaamisesta perittäville maksuille.

7. Hautaa ja hautaoikeuden voimassaoloaikaa koskevat maksut

(Viite: Ohje kustannusten kohdentamisesta, luku 5.3.2)

7.1 Hauta, hautapaikka ja hautasija

Hauta on hallinnan kannalta yhtenäinen kokonaisuus, johon voi kuulua yksi tai useampi arkun tai uurnan hautaamiseen tarvittava maa-ala, hautapaikka. Hautapaikassa voi olla yksi tai useampi allekkainen arkun tai uurnan hautaamiseen tarvittava hautasija. Hautapaikassa olevat allekkaiset hautasijat kuuluvat aina samaan hautaan, joten hautaoikeuden voimassaoloaikaa koskeva maksu on tarkoituksenmukaista määritellä siihen kuuluvien hautapaikkojen lukumäärän mukaan. Jos hautaan kuuluu kaksi hautapaikkaa, hautaa koskeva maksu on 2 x yhden hautapaikan hinta.

Haudan luovutuksen yhteydessä ja hallinta-aikaa jatkettaessa on huolehdittava siitä, että hautaan kuuluvien hautapaikkojen hallinta tulee päättymään samaan aikaan. Samaan hautaan ei esim. voi kuulua sekä vanhoja ainaishautapaikkoja että määräaikaista hautapaikkoja, vaan ne on pidettävä hautakirjanpidossa erillään. Hautaa luovutettaessa tai hallinta-aikaa jatkettaessa maksu peritään kaikista kyseiseen hautaan kuuluvista hautapaikoista. Toistaiseksi vapaaksi jäävää hautapaikkaa ei voi varata mahdollista tulevaa käyttöä varten ilman hallinnan luovutusta ja sitä koskevan maksun maksamista.

7.2 Muistolehdot, tuhkan sirottelualueet ja kolumbaario

Muistolehdot ja tuhkan sirottelualueet ovat seurakunnan ylläpitämiä hauta-alueita, joilla vainajan perheelle tai suvulle ei muodostu tiettyä hautapaikkaa koskevaa hautaoikeutta. Maksun peruste muodostuu pääasiassa alueen hoidon ja kunnossapidon kuluista. Alueella on tavallisesti yhteismuistomerkkejä, joihin voi kiinnittää alueelle haudatun vainajan nimilaatan.

Piispainkokouksen 9.2.1999 10 § antaman ohjeen mukaan nimilaattoihin ei sovelleta hallinta-aikaa, vaan niiden annetaan säilyä paikallaan, ellei siihen ole estettä.

Kolumbaarion eli uurnaholvin toimintaperiaatteena voi olla perhehautatyypin määrääjäksi luovutettava tila, jonka hallinta-aikaa tarvittaessa voi jatkaa tai muistolehtotyypin toteutus, jossa omaisille ei muodostu hautaoikeutta. Ensin mainitun maksut määritellään kuin perhehautatyypin uurnahaudan kohdalla, jälkimmäisen kuten tuhkan hautauksessa muistolehtoon.

7.3 Hautaa koskevien maksujen perusteet

Hautapaikkamaksussa voi olla eroja alueen laatutason tai ylläpidon mukaan. Esim. alueella, jossa hautamuistomerkeille on sokkelipalkki, hautapaikka voi olla kalliimpi kuin alueella, jolla sellaista ei ole. Alueella, jolla seurakunta leikkaa nurmikon, hautapaikka voi olla kalliimpi kuin alueella, jolla sellaista palvelua ei ole. Hautaoikeuden haltijan näkökulmasta intensiivisen yleishoidon käsittävä vaihtoehto voi silti olla edullinen, jos sen piirissä olevia hautoja ei kuuluteta hoitamattomina. Alueella, jossa hautausmaan olosuhteista johtuen voidaan haudata vain yhteen kerrokseen, hautapaikkamaksu voi olla pienempi kuin alueella, jossa on käytettävissä useampi allekkainen hautasija. Yleensä maksut on suositeltavaa pitää yksinkertaisina, esim. erillisiä nurmikkohoitomaksuja tms. ei ole tarkoituksenmukaista eritellä, kuten ei eritellä hautausmaan jätehuollon tai talvikunnossapidon osuutta hautapaikkamaksussa. Tarvittaessa seurakunta esittää hautausjärjestelyistä huolehtivalle henkilölle hautapaikkamaksun perusteena olevat kustannustekijät.

Maksuilla on hautapaikkaa ja hautaustavan valintaa koskeva ohjausvaikutus. Uurnahautapaikka on jo pinta-alatarpeesta johtuen yleensä selvästi edullisempi kuin arkkuhautapaikka. Hautapaikka vainajan tuhkalta muistolehdossa on vastaavasti yleensä edullisempi kuin perhehautatyypin uurnahautapaikka. Jos aiemmin luovutetun haudan hallinta-ajan jatkaminen määritellään halvemmaksi kuin uuden haudan luovutus, edistetään vanhojen hautojen käyttöä ja niiden säilymistä hoidettuina.

Maksut eivät saa olla välillisestikään syrjiviä siten, että ne tosiasiallisesti johtaisivat syrjivään lopputulokseen. *Tunnustuksettoman hauta-alueen* hinnoitteluperusteet eivät saa poiketa kristillisesti vihittyjen hauta-alueiden hinnoitteluperusteista. Tämä on otettava huomioon myös silloin, kun hautapaikka seurakuntien välisen sopimuksen perusteella tarjotaan muun seurakunnan ylläpitämältä tunnustuksettomalta hauta-alueelta. Kunkin paikkakunnan asukkaalle hautapaikka tunnustuksettomalta hauta-alueelta kuuluu tarjota hinnoittelun näkökulmasta neutraalina vaihtoehtona.

Hautaustoimilain 6 §:n mukaan hautaustoimen maksut saavat olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruiset, joten omakustannushinta muodostaa hautapaikan hintakaton. Hautaustoimilain 22 §:n mukaan valtionrahoituksen katsotaan kohdentuvan

ensisijaisesti hautausmaan ylläpitoon, joten hautapaikkamaksu pyritään yleensä pitämään omakustannushintaa alempana.

7.4 Paikkakuntalaisen ja vieraspaikkakuntalaisen maksut

Luovutettaessa uusi hauta vieraspaikkakuntalaisen hautaamista varten hautapaikkamaksu voi olla korkeampi kuin paikkakuntalaiselta. Perusteena tälle on, että seurakunnan on ensisijaisesti huolehdittava siitä, että hautausmaalla riittää vapaita hautasijoja oman kunnan asukkaille. Määräävä tekijä asiassa on haudattavan vainajan asuinpaikkakunta, ei esim. hautausjärjestelyistä huolehtivan henkilön asuinpaikkakunta. Jos hauta erityisestä syystä päätetään luovuttaa muulloin kuin kuolemantapauksen yhteydessä, maksu määrätään luovutusajankohdan mukaisen tilanteen perusteella, kenen hautaamista varten hauta on tarkoitettu. Asia kirjataan kirkkolain 3 luvun 32 §:n mukaisen sopimukseen. Mahdollisilla myöhemmillä asuinpaikkakunnan muutoksilla ei ole vaikutusta asiaan.

Hautaustoimen maksuja koskeneen kirkkolain muutoksen (780/2012) perusteluissa kiinnitettiin huomiota siihen, että ero paikkakuntalaisen ja vieraspaikkakuntalaisen hautaamista varten luovutetun hautapaikan hinnassa ei saa olla liian suuri. Uudessa kirkkolaissa kyseinen säännös on 3 luvun 36 §:ssä. Tavallista on, että vainaja viimeisiksi elinvuosikseen oli muuttanut muulle paikkakunnalle, mutta on halunnut tulla haudatuksi vanhalle asuinpaikkakunnalleen. Sellaisessa tilanteessa merkittävästi korkeampi vieraspaikkakuntalaisen maksu koetaan usein kohtuuttomaksi. Hautaustoimilaki ei mahdollista tällaisiin syihin perustuvia tapauskohtaisia alennuksia maksuissa.

7.5 Uusi hauta, aiemmin luovutettu hauta ja hallinta-ajan jatkaminen

Oikeus hautaan luovutetaan määräajaksi, korkeintaan 50 vuodeksi kerrallaan. Kirkkovaltuusto päättää haudoista perittävistä maksuista. Samassa yhteydessä määritellään, miten pitkä kerrallaan luovutettava hallinta-aika voi olla. Tavanomainen määräaika on 25 vuotta. Kun hautaoikeuden määräaika on päättymässä, oikeudenhaltija voi jatkaa sitä, jollei siihen ole estettä. Asiassa noudatetaan seurakunnan määrittelemiä käytäntöjä. Hallinta-aikaa ei yleensä jatketa esim. vuosi kerrallaan, vaan määräaika on yleensä sama kuin uutena luovutettavan haudan määräaika, esim. 25 vuotta. Hautaoikeuden luovuttamisesta ja hautaoikeuden määräajan jatkamisesta perittävien maksujen perusteiden tulee olla samat kaikille paikkakunnan asukkaille riippumatta siitä, oliko vainaja seurakunnan jäsen vai ei.

Jos vainaja haudataan aiemmin luovutettuun hautaan, hautapaikkamaksua ei peritä siltä ajalta, jolloin hautaoikeuden määräaika on voimassa. Kirkkolain 3 luvun 30 §:n mukaan hallinta-aikaa on tarvittaessa jatkettava siten, että sitä hautauksen jälkeen on aina vähintään 15 vuotta, kuitenkin vähintään haudan koskemattomuusajan. Seurakunta voi hautaustoimen ohjesäännössään tai hautausmaan käyttösuunnitelmassa määrätä tätä pidemmän määräajan,

esim. 25 vuotta. Hautapaikkamaksu peritään siltä ajalta, joka luovutetaan voimassa olevan hallinta-ajan lisäksi ja laskutus tapahtuu tarvittavien lisävuosien mukaan. Aiemmin luovutettuun arkkuhautaun voidaan yleensä aina haudata myös vainajien tuhkia. Tällöin, koska kysymyksessä on arkkuhauta, haudan hallinta-ajan jatkamisesta peritään silti arkkuhautaa koskeva maksu. Hautauksesta luettava kirkkolain mukainen 15 vuoden vähimmäisaika koskee myös vainajan tuhkan hautausta.

Jatkettaessa aiemmin luovutetun haudan hallinta-aikaa hautapaikkamaksu on sama kaikille, hautaan haudatun vainajan asuinpaikkakunnasta riippumatta. Mikäli aiemmin luovutettuun hautaan haudataan uusi vainaja, maksu tarvittavasta lisääjasta on siinäkin tapauksessa vainajan asuinpaikkakunnasta riippumaton. Myöskään hautaoikeuden määräajan pidentämisestä huolehtivan henkilön asuinpaikkakunnalla ei ole vaikutusta asiaan. Hautapaikkakohtainen maksu määräajan pidentämisestä voi olla sama kuin maksu uuden hautapaikan luovuttamisesta paikkakuntalaiselle, kyseiselle hallinta-ajalle. Jos hallinta-ajan jatkamista koskeva maksu määritetään edullisemmaksi kuin uutta hautaa koskeva maksu, hinnoittelu ohjaa vanhojen hautojen uudelleenkäyttöön ja näin osaltaan vähentää uuden hautausmaa-alan tarvetta.

Toisinaan haudan hallinta-ajan jatkamista koskeva pyyntö esitetään seurakunnalle vasta sen jälkeen, kun hallinta-aika tosiasiallisesti oli jo päättynyt. Jos siihen ei ole estettä, hallinta-aikaa voidaan jatkaa normaalisti, jolloin oikeudet hautaan säilyvät entisenlaisina. Näin toimittaessa maksua ei peritä takautuvasti jo kuluneelta ajalta.

Kirkkolain siirtymäsäännösten nojalla oikeudet vanhoihin ns. ainaishautoihin on pääpiirteissään säilytetty. Kun ainaishauta on säilynyt suvun hallinnassa, sen hautaoikeutta koskevaa aikaa ei ole tarpeellista jatkaa, ei siinäkään tapauksessa, kun hautaan tehdään uusi hautaus. Näin ollen hallinta-ajan jatkamista koskevia maksujakaan ei ainaishautojen osalta peritä. Ainaishauta voi palautua seurakunnan hallintaan vain hoitamattomuutta koskevan kuulusmenettelyn kautta.

Jos hallinta seurakunnalle lainvoimaisesti palautuneeseen hautaan luovutetaan edelleen, luovutus on määräaikainen, vaikka hauta aiemmin olisi ollut ns. ainaishauta ja vaikka luovutus tapahtuisi samaan sukuun kuuluvalla henkilöllä. Luovutuksesta peritään normaali maksu uudelta hallinta-ajalta. Jos luovutus tapahtuu muulloin kuin kuolemantapauksen yhteydessä, asiasta päättäminen kuuluu kirkkolain 3 luvun 29 §:n 2 momentin mukaan kirkkoneuvoston toimivaltaan.

7.6 Tiedottaminen tarpeesta jatkaa hautaoikeuden voimassaoloaikaa

Hautaoikeuden voimassaoloajan pidentämisestä perittävät maksut ovat yksi keskeinen tekijä hautaustoimen tulonmuodostuksessa. Hautaustoimilain 14 § edellyttää, että seurakunta ryhtyy toimiin hautaoikeuden määräajan päättyessä. **Määräaikojen seuraaminen ja niiden jatkamisesta sopiminen kuuluu olla kaikissa seurakunnissa jokavuotinen rutiini.**

Hautaoikeuden voimassaoloajan pituus ja määräajan päättymisen eivät useinkaan ole hautaoikeuden haltijan tiedossa. Seurakuntien tulee liittää hautojen hallinta-aikojen päättymiseen menettely, jolla hautaoikeuden haltijoille tiedotetaan siitä, että määräaika on päättymässä ja että sitä voi jatkaa. Menettely ei ole lakisääteinen, mutta ei voi pitää oikeana, että hauta hallinta-ajan päättymisen jälkeen luovutettaisiin uuteen käyttöön ilman yhteydenottoa hautaoikeuden haltijaan. Määräajan päättymisestä ilmoitetaan ensisijaisesti seurakunnan tiedossa olevalle hautaoikeuden haltijalle. Jos hautaoikeuden haltija ei ole tiedossa tai tämä ei reagoi asiaan, tiedottaminen ulotetaan kaikkiin asianosaisiin haudalle asetettavalla kuulutuksella. Kuka tahansa heistä voi halutessaan jatkaa haudan hallinta-aikaa. Kuulutus on julkaistava myös sanomalehdessä, jos siihen liittyy tieto hautamuistomerkin poistamisesta. Hallinta-ajan jatkamista koskevan maksun maksaminen ei tuota asian hoitaneelle henkilölle etuoikeutta hautaan, hautaoikeuden voimassaoloaikaa jatkettaessa oikeudet säilyvät entisenlaisina.

7.7 Haudan uudelleenkäyttöön liittyviä kysymyksiä

Hauta on siihen haudattujen vainajien hauta. Perheenjäsenillä ja sukulaisilla voi olla sopimuksen tai kirkkolain säännösten nojalla oikeus tulla haudatuksi hautaan, mutta vain, jollei siihen ole estettä. Esteen uudelle hautaukselle voi muodostaa esimerkiksi haudalle kasvanut puu. Hautaaminen koskemattomuusajan jälkeen aiemmin käyttöön otettuun arkkuhautasijaankin on mahdollista vain, jollei siihen ole estettä. Esteen voi muodostaa hautasijaan aiemmin haudattu vainaja, joka ei ole maatonut. Sellaisen haudan hallinta-aikaa voidaan normaalisti jatkaa, mutta hautaan voidaan mahdollisesti haudata enää vain vainajien tuhkia. Olosuhteista johtuvat haudan uudelleenkäyttöä koskevat rajoitukset eivät yleensä muodosta seurakunnalle velvollisuutta hyvittää asiaa hautaoikeuden haltijalle. Seurakunnan tiedossa olevat hautojen uudelleenkäyttöä koskevat esteet merkitään hautakirjanpitoon. Luonteeltaan yleiset hautausmaan käyttöä koskevat rajoitukset todetaan hautausmaan käyttösuunnitelmassa.

7.8 Hautaa koskevat sopimukset, luvat ja maksusuoritukset

Sopimus hautaoikeuden haltijasta sekä siitä, kenellä on oikeus tulla haudatuksi hautaan, tehdään vasta hautaa ja hautausta koskevan maksusuorituksen jälkeen. Samoin menetellään hautakirjan luovuttamisen ja hautamuistomerkillä mahdollisesti myönnettävän luvan suhteen. Hautaa tai hautaoikeutta koskeva sopimus on annettava tiedoksi kaikille asianosaisille.

8. Hautaamiseen liittyviä palveluja koskevat maksut

8.1 Haudan avaaminen, peittäminen ja peruskunnostus

(Viite: Ohje kustannusten kohdentamisesta, luku 5.3.3)

Keskeiset hautaamiseen liittyvät palvelut ovat haudan avaaminen sekä haudan peittäminen ja peruskunnostus. Koska nämä tehtävät ovat välttämättömiä kaikkien hautausten kohdalla, maksut on mahdollista yhdistää, jolloin laskutettavat palvelut ovat yksinkertaisesti arkkuhautausta sekä vainajan tuhkan tai uurnan hautaus. Näiden ohella voidaan eritellä maksu vainajasäilytyksestä. Pyynnöstä seurakunta esittää hautausjärjestelyistä huolehtivalle henkilölle hautauspalvelumaksun perusteena olevat kustannustekijät.

Tehtävät kuuluvat hautaustoimilain sääntelyn piiriin, joten maksujen perusteiden kuuluu olla samat kaikille paikkakuntalaisille. Hautaamiseen liittyvien palvelujen maksuja ei tule erotella vainajan asuinpaikkakunnan mukaan, ellei siihen ole perusteltu syy. Hautaustoimilain 22 §:n nojalla valtionrahoituksen voidaan katsoa kohdistuvan ensisijaisesti hautausmaan ylläpitoon, jolloin sen vaikutus näkyy etenkin hautapaikkamaksussa. Hautaamiseen liittyvien palveluiden hinnoittelu voi olla lähellä palvelun omakustannushintaa.

Hautausmaiden olosuhteista johtuen hautojen avaaminen, peittäminen ja peruskunnostus saattavat tuottaa seurakunnalle erilaisia kustannuksia eri hautausmailla ja eri vuodenaikoina. Hinnoittelussa tulisi pyrkiä yhdenmukaisuuteen, mutta olosuhteista johtuvat erot voidaan ottaa huomioon hautaamiseen liittyvien palvelujen maksuissa. Periaatteena toimenpiteiden hinnoittelussa voi olla, että eri hinnat määrätään vain sellaisista asioista, joihin vainajan omaiset voivat vaikuttaa. Pieteettisistä hauta peitetään mahdollisimman pian vainajan hautaan laskemisen jälkeen, mikä lauantaina tapahtuvissa hautauksissa voi tuottaa seurakunnalle lisäkustannuksia. Ne suositellaan kuitenkin sisällytettäväksi yhtenäiseen maksuun, samoin talviaikana roudan sulatuksesta ja aiheutuvat kustannukset.

Jos haudalla on tehtävien suorittamista vaikeuttavia asioita, joita ei voi lukea yhtenäisen hinnoittelun piiriin, maksu voidaan määrätä tuntiperusteisena. Tällaisia tehtäviä ovat esim. reunakivien siirtäminen, isokokoisien muistomerkkien siirtäminen sekä töiden suoritus paikassa, jossa konekaivu ei ole mahdollista. Taksassa voidaan ottaa huomioon tarvittava kalusto. Tuntiperusteisesta laskutuksesta on sovittava erikseen hautausjärjestelyistä huolehtivan henkilön kanssa ennen töiden suorittamista. Jos seurakunta ei tarjoa mainittuja palveluita, seurakunta voi ilmoittaa asiakkaalle, että tämän on tilattava palvelu erikseen kyseisen alan yritykseltä. Tarvittaessa seurakunta valvoo, että työ suoritetaan seurakunnan vaatimusten mukaisesti, mutta muuten kysymyksessä on hautausjärjestelyistä huolehtivan henkilön ja yrityksen välinen asia.

8.2 Vainajasäilytys

(Viite: ohje kustannusten kohdentamisesta, luku 5.3.4)

Seurakuntien tulisi yleisesti pyrkiä siihen, että aika kuolemasta hautaamiseen ei muodostu liian pitkäksi. Näin ollen onkin suositeltavaa, että vainajan kylmäsäilytyksestä perittävä maksu on lähellä omakustannushintaa. Vainajasäilytyksen voidaan katsoa olevan välttämätön hautaamiseen liittyvä palvelu, jota koskevan maksun kuuluu olla sama kaikille paikkakuntalaisille. Kylmäsäilytystilojen rajallisuus voi muodostaa perusteen periä vieraspaikkakuntalaisen vainajan säilytyksestä korkeampi hinta kuin paikkakuntalaisen vainajan säilytyksestä. Silloinkaan maksu ei saa ylittää omakustannushintaa.

Vainajasäilytystilan ja hautausmaan välinen etäisyys saattaa edellyttää vainajan kuljetusta ajoneuvolla hautausmaalle. Yleensä vainajakuljetus on hautausjärjestelyistä huolehtivan henkilön ja hautauspalveluyrittäjän välinen asia, joka ei kuulu seurakunnalle. Kuitenkin, jos kysymys on seurakunnan sisäisestä järjestelystä, kuten säilytystilan täyttymisestä aiheutuvasta kuljetuksesta, johon hautausjärjestelyistä huolehtiva henkilö ei voi vaikuttaa, vainajakuljetus voi olla seurakunnan vastuulla. Tällaisen tehtävän kustannukset voidaan ottaa huomioon hautaamiseen liittyvien palvelujen omakustannushinnassa ja sisällyttää yhtenäiseen hautauspalvelumaksuun. Hautausjärjestelyistä huolehtivalta henkilöltä kulut laskutetaan erikseen, jos asiasta on sovittu. Jos kysymyksessä on hautaan siunaamisesta aiheutuvasta vainajakuljetuksesta, sitä ei oteta huomioon hautaamiseen liittyvien palvelujen omakustannushinnassa eikä maksuissa, vaan kuljetuksen kulut ja tuotot kohdennetaan pääluokkaan *seurakunnallinen toiminta* tehtäväalueelle *hautaamien siunaaminen*.

8.3 Vainajan tuhkaus

(Viite: ohje kustannusten kohdentamisesta, luku 5.3.5)

Krematoriota ylläpitävä seurakunta perii maksun vainajan tuhkauksesta. Maksu voi vastata korkeintaan tuhkauksen omakustannushintaa. Maksu voi olla alempi krematoriopaikkakunnan vainajille. Jos krematoriota ylläpidetään useamman seurakunnan toimesta, maksu voi olla alempi näiden paikkakuntien vainajille. Krematoriossa ennen tuhkausta tapahtuva vainajasäilytys on asia, jonka kestoon hautausjärjestelyistä huolehtiva henkilö ei voi vaikuttaa, joten krematorion vainajakylmiön kustannukset tulisi sisällyttää yhtenäiseen tuhkausmaksuun.

Hautaustoimilain mukaan tuhka on vuoden kuluessa tuhkaamisesta haudattava tai muulla tavoin sijoitettava pysyvästi yhteen paikkaan. Jolleivät vainajan omaiset määrääjässä kehotuksesta huolimatta huolehdi tuhkan hautaamisesta, sijoitetaan tuhka sille hautausmaalle, johon vainajalla on oikeus tulla haudatuksi. Hautaustoimilain 19 §:n nojalla tämä tapahtuu vainajan kuolinpesän kustannuksella.

8.4 Muut hautaamiseen liittyvät palvelut

(Viite: ohje kustannusten kohdentamisesta, luku 5.3.1)

Seurakunnat voivat olosuhteiden ja tarpeiden mukaan tarjota myös muita hautaamiseen liittyviä palveluja. Palvelua määriteltäessä on selvitettävä, onko kysymyksessä ensisijaisesti hautaustoimen tehtävääalaan liittyvä palvelu vai esimerkiksi hautaan siunaamiseen liittyvä palvelu. Jos tehtävä voidaan katsoa välttämättömäksi hautaamiseen liittyväksi palveluksi, hinnoittelussa on otettava huomioon hautaustoimilain mukainen maksusääntely. Palvelut voidaan hinnoitella erikseen toimintokohtaisesti tai tuntitaksan mukaan siten, että palvelun tilaajalla on maksuperuste tiedossaan asiasta sovittaessa. Kaikkien seurakunnan tarjoamien palvelujen hinnoittelussa on otettava huomioon perustuslain edellyttämä yhdenvertainen kohtelu.

Hautaustoimen maksullisia hallintopalveluja ovat hautaoikeutta, hautaa tai hautaamista koskevat selvitykset, joita koskevista toimeksiannoista voidaan sopia tarvittaessa. Maksu voidaan määritellä tuntityöperusteisena siten, että maksu vastaa toimeksiannon suorittamisen omakustannushintaa. Tämän ohella otetaan huomioon korvaukset mahdollisesti tarvittavista sukuselvityksistä, ilmoituksista sekä kuulemisista niiden omakustannushintojen mukaisesti. Toimeksiannosta sovittaessa ja tarvittaessa työn edetessä seurakunnan tulisi esittää asiakkaalle arvio hankkeen toteuttamiseen tarvittavasta työmäärästä ja kustannuksista.

9. Maksuvapautukset

Seurakunta voi myöntää kokonaan tai osittain vapautuksen hautaa ja hautaamiseen liittyviä palveluja koskevista maksuista, jos vainaja on ollut Suomea sodassa 1939-1945 puolustanut rintamaveteraani, tai siihen rinnastettavasta syystä. Rintamaveteraaniksi katsotaan henkilö, jolle on myönnetty rintamasotilastunnus, rintamapalvelustunnus, rintamatunnus, veteraanitunnus tai ulkomaalaisen rintamasotilastunnus. Maksuvapautuksen myöntämisessä rintamaveteraaniin rinnastetaan henkilö, joka vuosina 1945-1952 puolustusvoimien alaisena on osallistunut merimiinojen raivaukseen tai raivausesteiden purkamiseen merivoimien alusyksikössä tai maamiinojen raivaukseen Pohjois-Suomessa ja henkilö, joka vuosien 1939-1945 sotien aikana on palvellut sairaanhoitotehtävissä puolustusvoimien hoitopaikassa sekä henkilö, joka vuosien 1939-1945 sotien aikana on palvellut puolustusvoimien koulutuskeskuksessa asevelvollisuuslain nojalla määrätynä. Rintamaveteraaniin rinnastettava palvelus osoitetaan Sota-arkiston antamalla todistuksella. Maksuvapautus voi koskea myös mainitun henkilön puolisoa.

Edellä mainitusta mahdollisuudesta maksuvapautukseen jouduttiin säätämään erikseen (627/2003), koska hautaustoimilain 6 §:n 2 momentin katsottiin olevan esteenä kaikille maksuvapautuksille. Näin ollen muita kuin laissa erikseen mainittuja maksuvapautuksia seurakunnat eivät voi myöntää.

Maksuvapautuksia sovelletaan yhdenvertaisesti riippumatta seurakunnan jäsenyydestä. Hautapaikan osalta maksuvapautus myönnetään tavallisesti ensimmäisestä hallinta-ajasta tai jos vainaja haudataan aiemmin luovutettuun hautaan, hautauksen yhteydessä tapahtuvasta hallinta-ajan jatkamisesta. Tämän jälkeen hauta on normaalisti suvun käytettävissä, joten myöhemmästä hallinta-ajan jatkamisesta peritään normaali maksu.

10. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaina säilytettävät haudat

Kirkkohallitus on yleiskirjeellä 16/1994 ohjeistanut seurakuntia jääkärihautojen säilyttämisestä ja yleiskirjeellä 25/1995 Mannerheim-ristin ritarien hautojen säilyttämisestä. Useimmat näistä haudoista ovat vanhan kirkkolain aikaan luovutettuja ainaishautoja. Määräaikaisten hautojen osalta, niin kauan kuin hauta on suvun hallinnassa, sen hallinta-ajan jatkamisesta peritään normaali maksu. Seurakunnan varoin ylläpidettäväksi hauta voi tulla vasta sen jälkeen, kun se hoitamattomana tai hautaoikeuden määräajan päättymisen jälkeen on palautunut seurakunnalle, jolloin suvulla ei enää ole oikeutta hautaan.

Sama koskee myös muita kulttuurihistoriallisesti arvokkaina säilytettäviä hautoja sekä seurakunnan kirkkolain 3 luvun 33 §:n 1 momentin mukaan vastattavakseen ottamia hautoja. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden hautojen ja hauta-alueiden inventoinneista ks. Museoviraston julkaisu *Hautausmaiden inventointiopas* (Helsinki 2015). Jos hautausmaalla on seurakunnalle palautunut hauta, jonka kulttuuriperintöä vaaliva yhdistys on todennut säilytettäväksi, seurakunta voi sopia, että yhdistys kustannuksellaan huolehtii haudan määräaikaan koskevan maksun maksamisesta ja haudan hoidosta.

11. Laskutus, mahdollisuus muutoksenhakuun ja perintä

Hautaustoimilain 27 §:n mukaan evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnan tai seurakuntayhtymän päätökseen, joka koskee hautasijan osoittamista tai hautaustoimessa perittäviä maksuja, saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään. Maksujen osalta päätöksellä tarkoitetaan käytännössä asiakkaalle osoitettua laskua. Hallintolain (434/2003) 46 §:n mukaan laskuun on liitettävä oikaisuvaatimusohje. Laskussa on mainittava, että maksu on ulosottokelpoinen ilman erillistä päätöstä (verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettu laki 706/2007 1 § ja valtioneuvoston asetus 1324/2007 2 §) sekä maininta maksun arvonnalisäverottomuudesta.

Huomattakoon, että hautaustoimilain mukainen muutoksenhakumahdollisuus koskee vain hautaustoimilain sääntelyn piiriin kuuluvia julkisia maksuja. Luonteeltaan yksityisoikeudelliset maksut, kuten tilavuokrat hautaansiunaustilaisuudesta ja muistotilaisuudesta on laskutettava erikseen. Niihin ei liitetä oikaisuvaatimusohjetta eivätkä ne ole suoraan ulosottokelpoisia.

Seurakunnan yhteiskunnallista tehtävää koskevan päätöksenteon tulee olla avointa ja läpinäkyvää, joten laskelmat maksujen perusteista tulisi laatia vuosittain tehtävien taksapäätösten yhteydessä. Silloin myös oikaisuvaatimusten käsittely voi tapahtua viivytyksettä ja ilman merkittävää lisätyötä. Muutoksenhaku kirkkolain 3 luvun 36 §:n mukaiseen hautaustoimen maksujen perusteita koskevaan taksapäätökseen on kirkkolain 12 luvun mukainen.

Hautaustoimen ja seurakunnan muiden julkisten saatavien laskutuksesta, muutoksenhausta ja perinnästä on julkaistu erillinen yleiskirje 9/2024.

12. Hautaustoimen tulonmuodostus

Seurakunnat saavat valtion rahoitusta lakisääteisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin. Valtion rahoituksen lain mukaisia käyttötarkoituksia ovat hautaustoimi, väestökirjanpito sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpito. Kustannusten kohdentaminen eri tehtäväalueille ohjeen mukaisella tavalla on pohjana valtion rahoituksen käytön seurannalle ja sen avulla seurakunnat saavat vertailukelpoista tietoa oman päätöksentekonsa perustaksi.

Valtion rahoitus ei kata kaikkia lain käyttötarkoituksen mukaisista tehtävistä seurakunnille aiheutuvia kustannuksia, joten hautaustoimen osalta osa kustannuksista on katettava tehtävistä perittävillä maksuilla. Suosituksen mukaiseen tilanteeseen, hautaustoimen kulujen kattamiseen laskennallisesti valtionrahoituksella ja hautaustoimen maksutuotoilla, voidaan päästä koko kirkon tasolla keskimäärin siten, että **hautoja koskevien maksujen tuotot kattavat hautausmaiden ylläpidon kustannuksista neljäsosan ja hautauksista perittävien maksujen tuotot hautaamiseen liittyvistä kustannuksista puolet**. Vainajasäilytyksestä ja vainajien tuhkauksesta perittävät maksut voivat vastata omakustannushintaa.

Kuvattu malli on lähellä seurakuntien nykyistä keskimääräistä hautaustoimen tulonmuodostuksen rakennetta, mutta olosuhteet vaihtelevat ja seurakunnilla voi olla perustellut syyt poiketa kuvatuista periaatteista. Seurakunnalla voi esimerkiksi olla vastuullaan useita kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia, joiden kunnossapitokulut kuuluvat hautaustoimen ohella valtionrahoituksen piiriin. Maksujen suhteuttaminen tehtäväalueiden kustannuksiin ja pyrkimys yhtenäisiin käytäntöihin maksujen määrittelyssä johtaa kuitenkin tasapuolisempaan asiakkaiden kohteluun ja vähentää eroja seurakuntien välillä kirkkolain 3 luvun 36 §:n tavoitteiden mukaisesti.

Omakustannushintojen laskennassa otetaan huomioon kaikki hautaan ja hautaukseen liittyvät kustannukset. Asiakkaalle maksu on kuitenkin ymmärrettävämpi, jos se liittyy suoraan laskutettavaan tehtävään. Näin esim. haudan avaamisesta, peittämisestä ja peruskunnostuksesta perittävä maksu voi olla sama kuin tehtäviin liittyvät välittömät kulut, kuten seurakunnan tehtävästä urakoitsijalle sopimuksen perusteella maksama hinta. Hautausmaiden ylläpitoon

liittyvässä tulonmuodostuksessa tärkeä osuus on määräaikaisten hautojen hallinta-ajan jatkamisesta perittävillä maksuilla. Ilman niitä uusien hautapaikkojen luovuttamisesta perittävät maksut voisivat muuten muodostua suhteettoman korkeiksi.

12.1 Esimerkki

Esimerkkipaikkakunnalla on 15 000 asukasta, kuolleita vuosittain on noin 150. Vainajista parikymmentä haudataan muualle, vieraspaikkakuntalaisten hautauksia on vastaavasti saman verran. Hautauksista 60 % on tuhkahautauksia ja 40 % arkkuhautauksia. Tuhkahautauksista puolet tapahtuu aiemmin luovutettuun arkkuhautaamaan, loppu jakautuu muistolehtohautausten sekä uusien ja aiemmin lunastettujen uurnahautojen kesken. Paikkakuntalaisten arkkuhautauksista yli puolet tapahtuu aiemmin lunastettuun arkkuhautaamaan, vieraspaikkakuntalaisten hautauksista miltei kaikki. Neljäsosa uutena luovutettavista arkkuhautoista on kaksi vierekkäistä paikkaa käsittäviä hautoja, muut yhden paikan eli kaksi allekkaista hautasijaa käsittäviä hautoja. Kun haudaus tapahtuu aiemmin lunastettuun hautaan, kyseiseen hautaan kuuluvien hautapaikkojen hallinta-aikaa jatketaan keskimäärin noin kymmenen vuotta. Lisäksi seurakunnan hautausmailla jatketaan vuosittain noin 50 määräaikaisen haudan hallinta-aikaa, niistä noin puolet on kaksi vierekkäistä paikkaa käsittäviä hautoja.

Seurakunta saa valtionrahoitusta hautaustoimeen, kulttuuriperinnön ylläpitoon ja väestökirjanpidon tehtäviin 300 000 euroa vuodessa. Hautaustoimen kokonaiskustannukset ovat 420 000 euroa vuodessa. Lisäksi seurakunnalla on kuluja suojeltujen kulttuuriperintökohteiden kunnossapidosta ja väestökirjanpidon tehtävistä. Lakisääteisten yhteiskunnallisten tehtävien yhteen laskettujen kustannusten ja seurakunnan saaman valtionrahoituksen erotus muodostaa tavoitetason mainittujen tehtäväalueiden maksutuotoille.

Seurakunnan hautausmaiden ylläpidon omakustannushinta on yhteensä 280 000 euroa vuodessa. Hautausmailla on noin 7 000 kappaletta laskelmassa huomioon otettavaa hautapaikkaa, joten hautapaikan omakustannushinta 25 vuoden määräajalle on noin 1 000 euroa. Hautausmaiden ylläpidon kuluista neljäsosa, noin 70 000 euroa tulisi kattaa hautapaikkamaksuilla sekä haudan hallinta-ajan pidentämistä koskevilla maksuilla. Se voi toteutua tällä hetkellä seuraavalla hinnoittelutaulukolla:

HAUTAA KOSKEVAT MAKSUT	euroa
arkkuhautapaikka (25 v), uusi, kunnan asukas	600
arkkuhautapaikka (25 v), uusi, vieraspaikkakuntalainen	650
aiemmin luovutetun arkkuhautapaikan hallinta-ajan jatkaminen 25 v	400
urnahauta (25 v), uusi, kunnan asukas	450
urnahauta (25 v), uusi, vieraspaikkakuntalainen	500
aiemmin luovutetun urnahaudan hallinta-ajan jatkaminen 25 v	300
hautapaikka muistolehdossa	150

Arkkuhautojen hinnoittelu on hautapaikkakohtainen, yksi hautapaikka käsittää kaksi allekkaista hautasijaa. Urnahautojen hinnoittelu on hautakohtainen, esim. 9 hautasijaa. Rintamaveteraanin ja hänen puolisonsa hautapaikka on ensimmäiseltä 25 vuoden hallinta-ajalta maksuton. Määräaikaisten hautojen hallinta-ajan jatkaminen edellyttää seurakunnalta jokavuotista asian seurantaa ja yhteydenottoja hautaoikeuden haltijoihin.

Hautaamiseen liittyvien palvelujen omakustannushinta on yhteensä 140 000 euroa vuodessa. Arkkuhautauksen omakustannushinta on noin 1200 euroa ja urnahautauksen noin 800 euroa, molemmat sisältäen vainajasäilytyksen. Hautaamiseen liittyvien palvelujen kuluista puolet eli noin 70 000 euroa tulisi kattaa niistä perittävillä maksuilla. Se voi toteutua tällä hetkellä seuraavalla hinnoittelutaulukolla:

MAKSUT HAUTAAMISEEN LIITTYVISTÄ PALVELUISTA	euroa
arkkuhaudan avaaminen, peittäminen ja peruskunnostus (yhteensä)	550
urnahaudan avaaminen, peittäminen ja peruskunnostus (yhteensä)	250
vainajan tuhkan hautaaminen muistolehtoon	150
arkun säilytys vainajakylmiössä /viikko	50
hautaa, hautaoikeutta tai hautaamista koskeva selvitystyö /työtunti	40
– kuuleminen ja muut ilmoituskulut	omakustannushinta

Tällä hetkellä seurakunnan hautaustoimen maksutulot ovat yhteensä 63 000 euroa, 15 % hautaustoimen pääluokan kokonaiskustannuksista. Seurakunnan jäsenmäärä on 10 000, verotulot ovat 2,5 miljoonaa ja kirkollisveroprosentti 1,60. Hautaustoimen maksujen korotuksen seurauksena seurakunta suoriutuu lakisääteisistä yhteiskunnallisista tehtävistään pääosin valtionrahoituksen ja maksutulojen varassa siten, että kirkollisverovaroja ei laskennallisesti käytetä hautaustoimen tehtäviin. Muutoksen vaikutus veroprosenttiin on puoli prosentin kymmenystä

(1,60 -> 1,55). Hinnoittelu tarkistetaan vuosittain siten, että maksutulot ja hautaustoimeen käytettävissä oleva valtionrahoitus riittävät kattamaan hautaustoimen kustannukset.